

YHTEISTEN TUTKINNON OSIEN INTEGROINTI AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA

Tämä artikkeli julkaistaan osana kokoomajulkaisua Osallistaminen kehittämisen ja johtamisen voimavarana.

Mustonen Mervi
Tradenomi (ylempi AMK)
Pirtinaho Kirsi
Tradenomi (ylempi AMK)

Opinnäytetyöartikkeli

Ennakoinnin ja kehittämisen asiantuntija

2025

Ennakoinnin ja kehittämisen asiantuntija
Tradenomi (ylempi AMK)

Tekijät	Mervi Mustonen, Kirsi Pirtinaho	Vuosi 2025
Ohjaaja	Maarit Tihinen	
Toimeksiantaja	Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda	
Työn nimi	Yhteisten tutkinnon osien integrointi ammatillisessa koulutuksessa	
Sivumäärä	25 + 1	

Opinnäytetyö tarkasteli yhteisten tutkinnon osien (yto) integroinnin käytäntöjä ja mahdollisuuksia Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymässä (Keuda). Työn tavoitteena oli selvittää, millaisia kehittämiskohteita yto-aineiden integroinnissa on, kuinka lukujärjestysten suunnitteluprosessia voisi kehittää ja millaisia resursseja integroinnit vaativat koulutussuunnittelussa. Jokaiseen ammatilliseen perustutkintoon sisältyy yhteiset tutkinnon osat, jotka vaikuttavat opiskelijan jatko-opintomahdollisuuksiin. Opintoja voidaan integroida keskenään, jolloin opinnot saa nopeammin suoritettua.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tapaustutkimuksena. Aineisto kerättiin ryhmähaastatteluin marraskuussa 2024. Haastatteluihin osallistui Keudan esihenkilöitä. Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä.

Opinnäytetyön tulosten mukaan Keudan opettajat integroivat yhteisiä tutkinnon osia ammatillisiin aineisiin jonkin verran. Tuloksissa korostui aika- ja opettajaresurssitarpeet sekä yhteissuunnittelun toiveet. Yhteisten tutkinnon osien integroinneille ei juurikaan ole aikaa, sillä suunnittelu vaatii paljon pohjatyötä ja opettajaresurssia. Pelkästään yto-opettajien motivaatio integroinneille ei riitä, vaan myös ammatillisten opettajien taholta tulee löytää kiinnostusta ja aikaa yhteissuunnittelulle ja -toteutuksille.

Tutkimuksen ajankohtana integrointia ei ollut otettu riittävästi huomioon koulutussuunnittelussa eikä lukujärjestysten suunnittelutyössä. Integroinnit koettiin tärkeiksi sekä opettajille että opiskelijoille. Opetushenkilökunnan osallistaminen lukujärjestysuunnitteluun ja integrointien huomioiminen jo suunnitteluvaiheessa voivat edistää integrointien mahdollisuuksia. Suunnitelmallista kehittämistä, dokumentointia sekä osaamisen ja hyödyllisten käytänteiden jakamista tulisi lisätä. Myös johdon tulisi tukea integrointimallien kehittämistä.

Avainsanat	ammatillinen koulutus, koulutussuunnittelu, opetussuunnitelma, integroitu opetus, yhteissuunnittelu
Muita tietoja	Artikkeli julkaistaan osana kokoomajulkaisua Osallistaminen kehittämisen ja johtamisen voimavarana, jonka on toimittanut Maarit Tihinen.

Foresight and
Development /
Master of Business
Administration

Authors	Mervi Mustonen, Kirsi Pirtinaho	Year 2025
Supervisor	Maarit Tihinen	
Commissioned by	Keuda Group, Vocational Education and Training	
Title	Integration of common units studies in vocational education	
Number of pages	25 + 1	

This thesis examined the practices and possibilities of integrating common units in Keski-Uusimaa Joint Municipal Authority for Education and Training (Keuda). The aim of the thesis was to identify the areas that need development in the integration of common units, find ways to improve the scheduling process of teaching, and determine the resources required for integration in educational planning. Every vocational upper secondary qualification has common qualification units, which have a significant impact on students' opportunities for further studies. Studies can be integrated, which enables students finishing their studies earlier and enhances their motivation through integration.

The thesis was conducted as a qualitative case study. Data was collected through group interviews in November 2024. Keuda's supervisors participated in these interviews. The data was analysed using a data-driven content analysis approach. According to the results, Keuda's teachers integrate common units with vocational qualification units to some extent. The findings highlighted the need for time and teaching resources, as well as the need for collaborative planning. There is limited time available for integration, as the planning process requires preparatory work and teacher resources. Common units teachers' motivation alone is not sufficient for successful integration; vocational qualification units teachers also need to show interest and find time for joint planning and implementation.

At the time of the study, integration had not been sufficiently considered in educational planning and scheduling. Both teachers and students recognised the importance of integration. If teachers were involved in scheduling and considering integration already in the beginning, this could enhance integration possibilities. Systematic development, documentation, and sharing of expertise and best practices should be increased. Additionally, management should support the development of integration models.

Keywords	vocational education and training, educational planning, curriculum, integrated teaching, participatory planning
Special remarks	This article is published as part of a collective publication <i>Osallistaminen kehittämisen ja johtamisen voimavarana</i> (Involvement as a resource for development and leadership), edited by Maarit Tihinen.

YHTEISTEN TUTKINNON OSIEN INTEGROINTI AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA

Tekijät: Mervi Mustonen ja Kirsi Pirtinaho

JOHDANTO

Ammatillinen koulutus on jatkuvassa muutoksessa. Valtioneuvoston (2024) päätöksen mukaan ammatillisen koulutuksen rahoitusta leikataan edelleen. Rahoituksen väheneminen vaikuttaa merkittävästi ammatillisten oppilaitosten toimintaan. Työelämäyhteistyö ja opiskelijoiden oppiminen työelämässä on entistä tärkeämpää ammatillisille oppilaitoksille. Opintojen edistyminen ja opiskelijoiden nopea valmistuminen on eduksi sekä opiskelijoille että oppilaitoksille. Opintoja voi integroida eli yhdistää tutkinnon sisällä yhteisiin tutkinnon osiin tai työelämäjaksoille. Tämä opinnäytetyö keskittyy jokaiseen ammatilliseen perustutkintoon sisältyvien yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden integrointien mahdollisuuksiin. Toimeksiantajana on ammatillinen oppilaitos Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä eli Keuda.

Tässä opinnäytetyössä tehtiin uusi prosessimalli koulutussuunnittelulle. Uuden prosessimallin avulla yhteisten ja ammatillisten tutkinnon osien koulutussuunnittelua voi jäsentää helpommin ja luoda parempia edellytyksiä yhteisten tutkinnon osien, eli yto-aineiden integroinnille. Nykyiset käytännöt ja ajatukset tuotiin esiin haastatteleamalla muutamaa Keudan tiimiesihenkilöä ja haastattelujen tuloksista koostettiin tärkeimmät esiin nousseet asiat. Haastatteluissa nousi vahvasti esille opetushenkilöstön resurssipula ja toiveet yhteissuunnittelulle.

OPINNÄYTETYÖN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä eli Keuda on ammatillinen oppilaitos, joka toimii Keski-Uudenmaan alueella kuudessa kaupungissa ja kunnassa, 10 eri toimipisteessä. Henkilöstöä oli opinnäytetyön tutkimusvaiheessa n. 850, josta n. 80 % on opetushenkilöstöä. Opiskelijoita Keudassa oli vuonna 2022 n. 12 000. (Keuda 2023). Vuonna 2022 koko ammatillisen perustutkinnon suorittaneita oli 1650 (Opetushallitus 2024b). Opinnäytetyön tutkimusaihe löytyi lukujärjestysuunnittelun työtehtävistä. Toinen tekijöistä työskenteli Keudassa ja tarve tutkia yhteisten tutkinnon osien integrointimahdollisuuksia nousi esille.

Yhteiset tutkinnon osat eli ytöt suunnitellaan Keudan opiskelijaryhmille vuosittain. Suunnittelussa olivat opinnäytetyön tutkimusvaiheessa mukana Keudan koulutussuunnittelijat, yto-tiimiesihenkilöt sekä ammatillisten tiimien esihenkilöt. Suunnittelu käynnistetään tarkistamalla opiskelijaryhmien määrät jokaisessa toimipisteessä ja toimialalla yhteishaun aloituspaikkojen perusteella. Joissakin toimipisteissä ja toimialoilla tarvitaan kaksi yto-ryhmää per toimiala suuren opiskelijamäärän vuoksi, kun taas toisella toimialalla voidaan yhdistellä kaksi tai kolmekin eri toimialaa.

Ammatillisen koulutuksen odotetaan vastaavan nykyisen työelämän tarpeisiin. Kun työelämän tarpeet muuttuvat, ammatillisen koulutuksen opetuksen odotetaan muuttuvan samaan tahtiin. Ammatillista koulutusta ei voida kuitenkaan muuttaa yhtäkkiä aivan toisenlaiseksi. Pedagoginen maailma liikkuu hitaammin kuin työelämä ja pedagoginen uudistaminen vaatii pitkäjänteistä kehittämistä organisaatioissa, tiimeissä ja myös yksilöiden tasolla. (Jalkanen 2020, 21–33.)

YHTEISKEHITTÄMINEN INTEGROINTIEN APUNA

Yhteisten tutkinnon osien integrointi

Yhteiset tutkinnon osat sisältävät viestintä- ja vuorovaikutusosaamista, matemaattis-luonnontieteellisiä aineita sekä yhteiskunnallisia aineita. Tässä opinnäytetyössä opintojen integrointi tarkoittaa sitä, että opiskelija opiskelee yhteisiä tutkinnon osia (ytoja) samaan aikaan kuin ammatillisia aineita tai suorittaa yto-opettajan antamia tehtäviä työssäoppimisjaksolla. Opiskelijan aiempaa osaamista tai työssäoppimisjaksolla hankittua osaamista voidaan myös

tunnustaa opintoihin. Opiskelija voi opiskella yto-aineita myös itsenäisesti verkko-opintoina Keudan digitaalisessa oppimisympäristössä. Tarkoituksena on tarjota opiskelijoille heille sopiva tapa suorittaa opintoja ja saada heidät valmistumaan mahdollisimman nopeasti. Yleensä integrointi tarkoittaa yhden yton osa-alueesta jonkin osan suoritusta, harvemmin koko osa-alueetta voi integroida. Ytoihin sisältyy pakollisten tutkinnon osien lisäksi yhdeksän osaamispistettä valinnaisia tutkinnon osia (Opetushallitus 2024a). Joidenkin toimialojen osalta voi olla parempi integroida valinnaisia, kuin pakollisia ytoja (Kangas 2021, 25).

Kun yto-aineita integroidaan osaksi työssäoppimisjaksoa, opiskelija ymmärtää paremmin miksi hänen täytyy opiskella yhteisiä tutkinnon osia ja kuinka nämä tutkinnon osat ovat tärkeä osa opintojen kokonaisuutta. Opintojen integrointi työelämäjaksoille vaatii opettajalta enemmän kuin verkko-opinnot tai opetus luokassa. Integroidut opinnot vaativat yleensä yhteistyötä yto-opettajan, ammatillisen opettajan sekä työpaikkaohjaajan välillä. Parhaimmillaan yto-aineiden integrointi ammatillisiin tutkinnon osiin lisää opiskelijan osaamista paljon syvemmin, kuin jos aineet opiskeltaisiin erillisinä. Opiskelijat pääsevät viemään oppimansa teorian käytäntöön ja he oppivat teorian ja käytännön yhteyden konkreettisesti. (Kaaretkoski & Suomalainen 2020, 71–74.)

Oppivelvollisuus koskee Suomessa kaikkia 18 ikävuoteen asti tai kun oppivelvollinen on suorittanut tutkinnon (Opetushallitus 2024c). Ammatillinen perustutkinto sisältää ammatillisia ja yhteisiä tutkinnon osia (Opetushallitus 2024a). Peruskoulun päättävät nuoret hakeutuvat yhteishaun kautta haluamaansa jatko-opintoon. Ammatillista tutkintoa opiskelevat nuoret suorittavat tutkintoon kuuluvat yhteiset tutkinnon osat, jotta saavat koko tutkinnon. Ammatillista perustutkintoa voivat suorittaa myös aikuiset, joilla ei ole tutkintoa tai jotka haluavat täydentää osaamistaan. Aikuisopiskelijat ovat toivoneet opintojen integrointeja työtehtäviinsä, sillä lähiopetukseen osallistuminen koettiin työn vuoksi haastavaksi (Aarreniemi-Jokipelto 2015, 89). Aikuisopiskelijat suorittavat usein ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon, joihin ei kuulu yhteisiä tutkinnon osia (Opetushallitus 2024d). Syynä tähän ovat aiemmat ammatilliset tutkinnot, yo-tutkinto tai vastaava tutkinto, johon on sisältynyt yhteisiin tutkinnon osiin verrattavia osia.

Ammatillisten oppilaitosten saamaan valtionosuusrahoitukseen sisältyy vaikuttavuusrahoitus, joka koostuu mm. opiskelijoiden työllistymisestä tai jatko-opinnoista ammatillisen tutkinnon suorittamisen jälkeen (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2024). Opiskelijan on suoritettava koko ammatillinen perustutkinto, johon siis sisältyy yhteiset tutkinnon osat, saadakseen yleisen hakukelpoisuuden korkeakouluopintoihin (Opintopolku 2024). Yhteiset tutkinnon osat kasvattavat opiskelijan yleissivistävää osaamista ja auttavat opiskelijaa kehittämään korkeakouluopinnoissa tarvittavia opiskelutaitoja ja valmiuksia opiskeluun (Hakamäki-Stylman, ym. 2024, 22). Korkeakouluopetuksen hakukelpoisuuden hankkiminen tukee valtioneuvoston suunnitelmaa, jonka mukaan vuonna 2030 ainakin 50 % toiselta asteelta valmistuneista suorittaa jonkin korkeakoulututkinnon (Valtioneuvosto 2021, 34).

Vuonna 2015 uudistettiin ammatillisten tutkintojen perusteet ensimmäisen kerran osaamisperusteisiksi. Osaamisperusteisuus antaa enemmän mahdollisuuksia suorittaa tutkinto joko kokonaan tai osittain työpaikalla oppien. Tutkinnon osia tai pienempiä osa-alueita voidaan integroida työssäoppimisen jaksoille. Myös aiempaa osaamista voidaan tunnustaa tutkintoon, joten tutkintoon valmistuminen nopeutuu. (Laukia 2015,16, 20.)

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijat suorittavat koko tutkinnon tai osatutkinnon henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) mukaisesti (kuvio 1). HOKSia laadittaessa tunnustetaan opiskelijan mahdollinen aiempi osaaminen ja tunnustetaan se mahdollisuuksien mukaan opintoihin. Opiskelijalle laaditaan oma henkilökohtainen opintopolku, joka voi olla joko lähiopintoja, työpaikalla oppimista, verkko-opintoja tai kaikkea tätä. (Opetushallitus 2024e.)

Kuvio 1. Opiskelijan henkilökohtaistamisprosessi (Opetushallitus 2024e)

Opiskelijan on ymmärrettävä tulevan ammattinsa kannalta paras opiskelutapa itselleen ja löytää sitä kautta motivaatio opiskelulle. Opiskelijat ovat erilaisia

oppijoita ja eri motivaatiolla opiskelemissa, joten opettajalta vaaditaan paljon tunnistaa paras opiskelupolku opiskelijalleen. Motivoituneella opiskelijalla on parhaat mahdollisuudet suorittaa opintojaan nopeammin, integroida esimerkiksi yhteisiä tutkinnon osia työssäoppimisjaksoille. (Laukia 2015, 51–52.)

Työpaikka on monipuolinen paikka oppia uutta. Tärkein uuden oppimiseen vaikuttava tekijä on työntekijän tai harjoittelijan lähin työyhteisö tai tiimi. Työssä oppimista kuvataan usein 70–20–10-mallilla. Valtaosa oppimisesta tapahtuu työskentelemällä, 20 % opitaan toimimalla yhdessä kollegojen kanssa 10 % opitaan erilaisissa koulutuksissa ja kursseilla. (Kupias & Peltola 2019, 12, 16.)

Työssäoppiminen tarkoittaa kaikkea sitä oppimista, mikä tapahtuu työharjoittelun aikana työpaikalla. Keskiössä on oppiminen tekemisen kautta ja alan kokeneen ammattilaisen ohjaamana. Samalla kun opiskelija oppii käytännön taitoja, hänen oma ammatti-identiteettinsä muodostuu ja muokkautuu työharjoittelupaikan työskulttuurin mukaan ja työharjoittelun keskiössä pitäisi olla opiskelijan oppiminen. (Samppala 2018.) Työpaikalla opiskelija toimii ja oppii pääsääntöisesti työpaikkaohjaajan ohjauksessa. Silti työpaikkaohjaajat kokevat, että yhteydenpito opettajien kanssa on erittäin tärkeää (Ruotsalainen 2023, 37).

Parkkinen (2019, 66) toteaa, miten tärkeää ammatillisessa koulutuksessa olisi opiskella työelämä- ja vuorovaikutustaitoja ennen työssäoppimisjaksoja. Jokaisessa ammatillisessa perustutkinnossa on vaatimuksena suorittaa yhteiset tutkinnon osat, jos on tavoitteena suorittaa koko tutkinto. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen sekä yhteiskunta- ja työelämäosaaminen ovat tutkinnon osia, joiden osa-alueisiin sisältyy työelämässä toimiminen ja viestintä- ja vuorovaikutus äidinkielellä. Näiden osa-alueiden suoritustavoitteissa on mm. toimiminen yhteistyö- ja ryhmätilanteissa ja annettujen työaikojen ja sovittujen toimintatapojen noudattaminen sekä toimiminen joustavasti erilaisissa tilanteissa. (ePerusteet 2024.) Kilpeläinen puolestaan (2020, 62) toteaa, että yhteiset tutkinnon osat olisi hyvä suorittaa heti opintojen alussa, koska suoritukset voivat usein jäädä tekemättä ammatillisia opintoja edistäessä.

Karvi suosittelee (Hakamäki-Stylman ym. 2024, 143), että toisen asteen ammatillisen oppilaitokset järjestävät opiskelijoiden tavoitteiden mukaista yhteisten tutkinnon osien opetusta ja että ammatillisen oppilaitokset tarjoavat

opiskelijoille nykyistä monipuolisempia mahdollisuuksia tehdä haastavampia tehtäviä ja opintoja yhteisissä tutkinnon osissa, jotta heidän opiskeluvalmiutensa kehittyvät jo ennen hakeutumista korkeakouluopintoihin.

Yto-aineiden integroinnilla voidaan vähentää päällekkäisiä tutkinnon osia. Martikaisen (2022, 60–61) mukaan opiskelijat yleensä opiskelevat kahta tai useampaa tutkinnon osaa samanaikaisesti, mikä voi kuormittaa opiskelijaa. Integrointi voi vähentää opiskelijoiden koulutuntien määrää. Yhteisten tutkinnon osien integrointeja on tutkittu aiemmin ja mm. Kangas (2021) on löytänyt mahdollisuuksia integroida osittain työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitämisen -osa-aluetta ammatillisiin opintoihin.

Pedagoginen suunnittelu

Oppilaitoksen opetuksen perusta on opetussuunnitelma. Opetussuunnitelman toteuttaminen ja noudattaminen tarvitsee tarpeeksi aikaa ja toimintatapojen kehittämistä. Yleensä tästä kehittämisestä vastaavat opetussuunnitelman mukaisia aineita opettavat opettajat. Opetussuunnitelman tavoitteet ja sisällöt vaikuttavat oppilaitoksen lukuvuosisuunnitelmiin, opetuksen tuntisuunnitteluun sekä opiskelijoiden henkilökohtaisiin osaamisen kehittämissuunnitelmiin. (Holappa & Kola-Torvinen 2021, 56.)

Pedagoginen suunnittelu on suuri kokonaisuus, johon vaikuttaa koko lukuvuoden aikataulut. Suunnittelun aikana on muistettava, ettei kaikkia opintototeutuksia ei tarkastella yhtä aikaa, vaan jokainen osa on riippuvainen ja yhteydessä muihin osiin. Lukujärjestysten suunnittelu on yhteydessä budjointiin, työaikojen suunnitteluun, osaamisen kehittämisen tarpeisiin, oppimisympäristöihin, viestintään ja sidosryhmiin. Suunnittelun perustana on aina systeeminen ajattelu. (Jalkanen 2020, 58–59.) Keuda otti vuoden 2024 aikana käyttöön uuden järjestelmän koulutussuunnitteluun ja sen tarkoitus on tuoda näkyväksi kaikki opetustarjonta. (Keuda 2024a).

Lukuvuoden aikana tulee paljon muutoksia etenkin ytojen integroimisen tai opintojen laiminlyömisestä suhteeseen. Uusien tapojen löytäminen tai toimivien integrointitapojen laajempi käyttö voisi parantaa ytoprosessia ja edistää opiskelijoiden valmistumista ajallaan. Integroimisten haasteina ovat oppilaitoksen kannalta opettajaresurssien riittävyys ja oikea kohdistuminen sekä soveltuvat

integroitavat ytojen osa-alueet (Kangas 2021, 33). Opettajien opetusresurssin määrittämiseen vaikuttavat lukujärjestysten suunnitelmahetkellä tiedetty opiskelijamäärä. Ammatillisella toisella asteella on jatkuva haku, jolloin uusia opiskelijoita voi tulla tutkintoihin milloin tahansa. Uusien opiskelijoiden määrän arviointi on mahdotonta. (Keuda 2024b) Opintojen keskeyttämiset aiheuttavat myös ongelmia yhteisten tutkinnon osien opetuksen järjestämisessä. Esimerkiksi lukuvuonna 2021–2022 Keudassa opintonsa keskeytti 57 opiskelijaa (Opetushallinnon tilastopalvelu 2024). Opiskelijat voivat tarvita lisäohjausta ja -opetusta yto-opinnoissa, koska opintoja on voinut jäädä suorittamatta tai opiskelija tarvitsee yksilöllisiä järjestelyjä.

Haasteeksi voi muodostua myös opiskelijoiden motivaatio suorittaa työssäoppimisjaksojen aikana opintoja (Laukia 2015, 51–52). Jotta opiskelija motivoituisi suorittamaan ytoja integroimalla niitä ammatillisiin opintoihin, olisi opettajien laadittava aloihin soveltuvat tehtävät jokaisesta ytojen osa-alueesta. Tämä vaatisi hyvin paljon opettajaresurssia ja eri tutkintojen perusteiden vertailua ytojen osa-alueisiin. (Kangas 2021, 35.) Haasteena on myös opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen opintojen suoritusrytmi integrointeihin nähden (Opintopolku 2024e). Opettajalle voi muodostua kohtuuton työmäärä suoritusten seuraamisessa, koska esimerkiksi ammatillisen opinnot suoritusta ei voida odottaa ja yton osasuoritusta jättää kirjaamatta pitkäksi aikaa. (Kangas 2021, 27.)

Oman työn kehittäminen on tärkeää joka alalla. Maunun (2020) tekemän tutkimuksen mukaan, ammatilliset opettajat eivät omien kokemustensa mukaan aina voi vaikuttaa oman työnsä hallintaan. Haastateltujen mukaan syynä on ammatillisen toisen asteen suuren muutokset ja päätökset, joita opettajille annetaan ylemmiltä tahoilta. Opettajia kuormittavat myös lähiopetustuntien koko ajan vähenevä määrä ja yhteistyön puute opettajien, tiimien ja eri koulutusyksiköiden kanssa. (Maunu 2020, 56.)

Yhteiskehittäminen

Yhteiskehittäminen tarkoittaa yleensä keinoa, jolla yhdessä eri toimijoiden ja sidosryhmien kanssa pyritään kohti samaa tavoitetta. Yhteiskehittämisellä voidaan kehittää palveluja, uusia tuotteita tai innovaatioita tai ratkaista ongelmia.

(Kaikonen, Rasi & Tuusjärvi 2023, 6.) Yhteiskehittämisen tärkeä edellytys on tasavertaisuus ja osallistuminen. Kaikkia kehitettävän asiaan liittyviä sidosryhmiä osallistetaan vuorovaikutukselliseen työskentelyyn. Kaikkia osallistujia kohdellaan tasavertaisesti ja kaikkien mielipiteitä kuunnellaan. Työskentelyn tavoitteena on saada erilaiset näkemykset, mielipiteet ja osaamiset yhteen ja muodostaa niistä uusi kokonaisuus. (Kukkonen, Pöllönen, Kainulainen & Nissinen 2019, 7.)

Yhteiskehittämisen yksi ensimmäisistä vaiheista on keskustelut ja haastattelut asiakkaan kanssa. Tarkoituksena on ymmärtää, millaisia ongelmia kehitettävään asiaan liittyy, mitkä asiat liittyvät kehitettävään asiaan, mitä taustatekijöitä kehitettävällä kohteella on. Tärkeää on saada monipuolisia näkemyksiä ja ajatuksia kohteesta ja taustoittaa asiaa kunnolla. (Kähkönen & Villa 2023.) Keskustelujen avulla voidaan helposti tunnistaa asiakkaan tarpeita ja tehdä kehittämisprosessista alusta lähtien käyttäjälähtöistä (Kaikonen, Rasi & Tuusjärvi 2023, 16).

TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoitus on lisätä tietoa yhteisten tutkinnon osien integrointimahdollisuuksista. Opinnäytetyön tavoite on löytää monia eri tiimejä ja koulutusaloja palveleva ratkaisu yhteisten tutkinnon osien (yto) integrointeihin. Tavoitteena on tehdä prosessikuvaus, joka palvelisi mahdollisimman montaa eri toimialaa ja jonka avulla esihenkilöt voivat tehdä työaikasuunnittelua yto-aineiden opetukseen.

Opinnäytetyössämme etsimme vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Mitkä ovat nykyisen yhteisten tutkinnon osien suunnitteluprosessin haasteet ja kehityskohteet?
- Mihin suuntaan nykyistä prosessia on tarvetta kehittää?
- Mitä yhteisiä toimintamalleja mahdollisesti nousee esiin eri toimialoilla?
- Kuinka paljon integroinnit vaativat resurssia koko koulutussuunnittelun kannalta?

Karvin julkaiseman selvityksen mukaan ammatillisen toisen asteen opiskelijoiden mahdollisuus valita oman opiskelunsa sisältö, oppimisympäristö sekä opintojen

aikataulu ei aina toteudu. Opiskelijoiden mahdollisuus valita edellä mainittuna asioita vaihtelee sekä oppilaitosten kesken, mutta myös saman oppilaitoksen eri tutkintojen kesken. Tällöin opiskelijan mahdollisuus saada oma henkilökohtaistettu opiskelupolku ei toteudu. (Frisk ym. 2023.)

TUTKIMUS- JA AINEISTONKERUUMENETELMÄT

Tapaustutkimus on menetelmä, jossa pystytään kuvaamaan yhtä tapausta, kuten prosessia, tarkasti. Aineistoa kerätään usealla eri menetelmällä kuten haastattelemalla henkilöitä ja tutkimalla eri prosessikuvauksia ja tekstejä. Tapaustutkimuksen avulla halutaan kuvata ilmiöitä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 134–135.) Opinnäytetyömme on tapaustutkimus, jossa keskitymme yhteen tarkasteltavaan prosessiin tietyssä organisaatiossa. Tätä prosessia ei voida toistaa samanlaisena toisessa organisaatiossa. Tutkimusmateriaali kerättiin ryhmähaastatteluilla. Haastattelujen aikana pyrittiin löytämään jo käytössä olevia integrointitapoja eri toimialoilla. Haastattelumateriaali litteroitiin ja analysoitiin sisällönanalyysilla. Vastaukset luokiteltiin, pelkistettiin ja ryhmiteltiin.

Haastattelut ovat yleisiä tiedonkeruumenetelmiä (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 55). Teemahaastattelussa pureudutaan keskeisiin tutkimusongelman aiheisiin ja siihen voi liittää kyselylomakkeen tms. tehtävän (Vilkkä 2015, 124). Avoimessa tai syvähaastattelussa puolestaan ei ole valmiita kysymyksiä, vaan keskustelua useamman kerran ja vapaasti tutkimusongelmasta, yksilöhaastatteluin (Vilkkä 2015, 126–127). Haastattelun avulla on mahdollista selventää tutkittavan ilmiön yksityiskohtia ja syventää tutkijoiden tietämystä aiheesta (Hirsjärvi & Hurme 2009, 35), joten se soveltui hyvin opinnäytetyön aineistonkeruumenetelmäksi.

Benchmarkingin perusidea on ”tunnistaa, ymmärtää ja ottaa käyttöön erinomaisia käytäntöjä ja prosesseja toiselta organisaatiolta, jotta oman organisaation suorituskyky paranee” (Macdonald & Tanner 1998, 8). Usein benchmarkingia käytetään yrityksissä, joissa halutaan parantaa prosesseja voiton maksimoimiseksi. Benchmarking sopii myös voittoa tavoittelemattomiin organisaatioihin. Benchmarking on tapa oppia ja sopeuttaa uusia toimintatapoja omaan käyttöön.

Benchmarkingiin on monia eri tapoja. Opinnäytetyöhömme sopii parhaiten sisäinen benchmarking, jossa poimitaan parhaat toimintatavat oman organisaation sisältä, ja mukautetaan ne omaan käyttöön (Karjalainen 2002, 13–14). Tärkeää on muistaa, että koko benchmarking prosessi suunnitellaan huolella, kaikki siihen osallistuvat tietävät mistä on kyse, kaikki tietävät prosessin aikataulun ja oman roolin siinä.

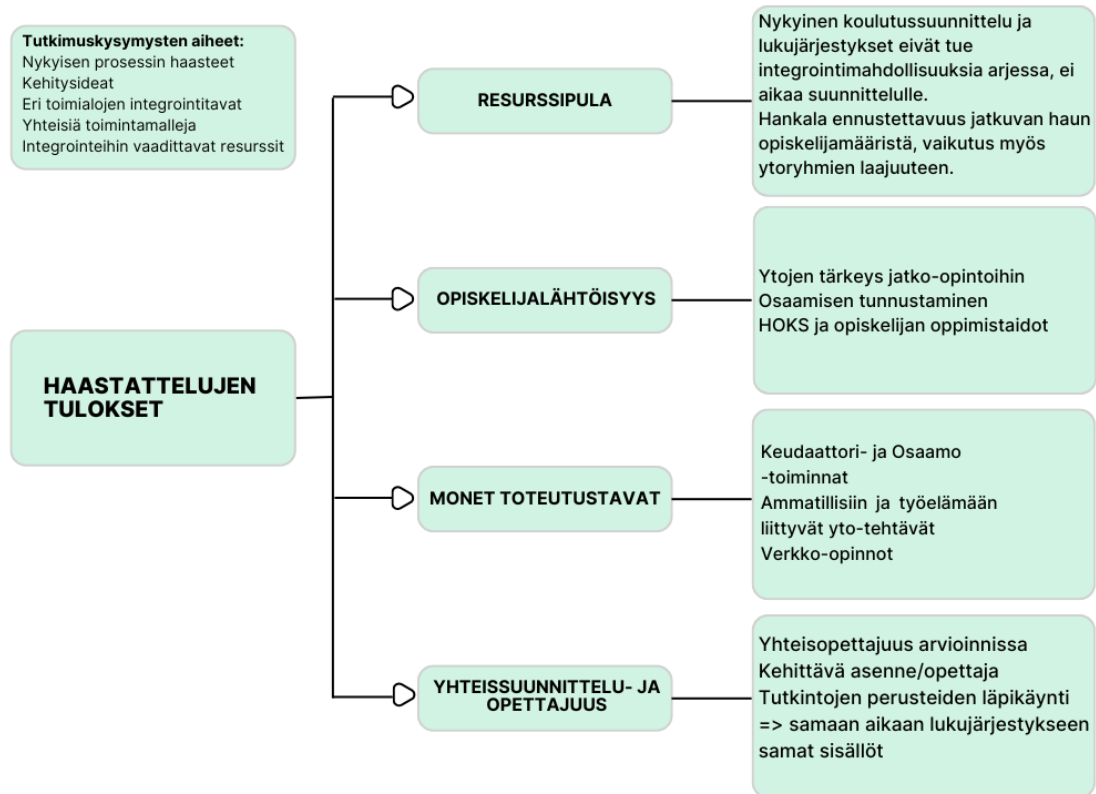
Laadullisen tutkimuksen analyysiin voidaan katsoa kuuluvan useampi eri vaihe. Aineisto litteroidaan, luokitellaan ja etsitään pääkäsitteet. Käsitteitä yhdistellään niin kauan, että saadaan tutkimustulos. (Tuomi & Sarajärvi 2018, luku Yleisesti sisällönanalyysin tekemisestä.) Tutkimus- ja aineistonkeruumenetelmistä on tarkemmin kirjattu kokoomajulkaisun yhteiseen tietoperustaan (Osallisuus yhteistyön kehittämisen ja johtamisen voimavarana, kpl Aineiston analysointi).

TUTKIMUSPROSESSI, AINEISTON KERUU JA ANALYSOINTI

Lähestyimme aihetta yhdistellen erilaisia haastattelumenetelmiä benchmarkingin keinoin. Haastattelut olivat puolistrukturoituja eli olimme pohtineet kysymyksiä ennalta ja haastattelujen aikana teimme tarkentavia kysymyksiä tarpeen mukaan. Haastattelimme sekä yhteisten tutkinnon osien tiimiesihenkilöitä sekä ammatillisten tiimien tiimiesihenkilöitä. Ryhmähaastatteluissa saimme hyvää keskustelua aikaiseksi. Tarvittaessa ohjasimme keskustelun takaisin käsittelemään haastattelun aihetta, kun aihe sai aikaiseksi tunnereaktioita ja pursuavia kommentteja haastateltavilta. Haastattelutilanteet vaativat haastattelijoilta neutraalia, mutta ymmärtävää suhtautumista keskusteluun.

Haastattelutilaisuuksia oli kaksi marras-joulukuun 2025 aikana ja molempiin haastatteluihin osallistui kaksi tiimiesihenkilöä ja yksi toimialapäällikkö. Kaikilla haastateltavilla on useiden vuosien opetuskokemus ammatilliselta toiselta asteelta sekä esihenkilötyöstä. Haastattelut tehtiin Teamsin kautta. Haastateltavat olivat saaneet haastattelukysymykset etukäteen, jotta he pystyivät miettimään vastauksiaan ennalta. Haastattelutilaisuudet tallennettiin haastateltavien luvalla. Kaikille haastateltaville kerrottiin kummankin haastattelun aluksi, miksi haastattelut tehdään ja että haastattelut tallennetaan ja tallenteita säilytetään tietokoneillamme. Haastateltaville kerrottiin myös, että kaikki haastattelussa esiin tulevat asiat esitetään anonymisti eikä tietoja voi yhdistää

keneenkään ja tallenteet tuhotaan opinnäytetyön valmistuttua. Tallennukset litteroitiin Wordin avulla ja tarkastettiin itse. Tulokset saatiin hyvin esiin sisällönanalyysin avulla (kuvio 2).

Kuvio 2. Ote ryhmähaastatteluiden teemoittelusta

Kävimme läpi jokaisen haastateltavan vastauksen ja tiivistimme vastauksien teemat tutkimuskysymyksiin peilaten. Pelkistimme useimmin puheeksi nousseet aiheet vielä tiiviimpiin aihealueisiin, joista saimme tutkimustulokset.

TUTKIMUSTULOKSET

Haasteeksi haastatteluissa tuli esille resurssipula, joka vaikuttaa yleisesti koulutussuunnitteluun ja varsinkin yhteisten tutkinnon osien integrointimahdollisuuksien suunnitteluun. Tämä tarkoittaa sekä ajan että opettajamäärien vähäisyyttä suhteessa suunnittelutarpeeseen ja hyvien prosessien hiomiseen. Haastateltavat kaipasivat aikaa yhteissuunnittelulle eli palavereita tai työpajoja, joissa sekä yhteisten tutkinnon osien että ammatillisten aineiden opettajat pääsisivät yhdessä pohtimaan koulutussuunnittelua

integrointimahdollisuuksineen. Haastateltavat toivoivat myös mahdollisuutta suunnitella opintojen aikataulutusta, jotta mahdolliset integrointiopinnot on helppo toteuttaa.

Haastateltavat kokivat jatkuvan haun ennakoimattoman opiskelijamäärän isona haasteena. Keudassa on ympärivuotinen jatkuva haku, jonka kautta joka kuukausi aloittaa uusia opiskelijoita. Yhteisten tutkinnon osien opettajilla tai esihenkilöillä ei ole työkalua ennakoida uusien opiskelijoiden määrää, joka tulee heidän opiskelijaryhmiinsä jatkuvan haun kautta. Esimerkkinä tästä on tilanne syksyltä 2024, kun eräs lähiopetuksen yto-ryhmä kasvoi yllättäen lähes 40 opiskelijan ryhmäksi. Näin iso ryhmä on mahdoton yhdelle opettajalle ja normaaliin luokkatilaan järjestettäväksi. Ytojen lukujärjestyksiä ja opetusresursseja, eli opettajien opetustunteja ja luokkatiloja, suunniteltaessa opiskelijamääriä arvioidaan vain yhteishaun aloituspaikkamäärien perusteella, joten jatkuvan haun opiskelijamäärät tulevat usein yllätyksenä. Pääsääntöisesti jatkuvan haun kautta aloittavat ovat aikuisopiskelijoita, joista suurin osa suorittavat ytoja verkossa tai muuten itsenäisesti. Haastattelussa tuli ilmi, että aikuisopiskelijoita ohjataan liian suoraviivaisesti suoraan verkko-opintoihin kartoittamatta opiskelijan valmiuksia itsenäiseen opiskeluun. Yhden haastatellun kokemus oli, että henkilökohtaiset osaamisen kehittämissuunnitelmat (HOKS) tehdään liian hätäisesti ja etenkin aikuisopiskelijoiden kohdalla massana eli kaikille tehdään samanlaiset suunnitelmat.

Haastatteluissa korostettiin opiskelija- ja työelämälähtöisyyttä. Eräs haastateltava kiteytti asian hyvin:

Opiskelijoille tarjotaan se opetus, mikä heille kuuluu. (H3)

Haastatteluissa keskusteltiin siitä, kuinka erilaiset opiskelijaryhmät tulisi ottaa huomioon, mikä tarkoittaa sekä tukea tarvitsevien, että myös itsenäiseen työskentelyyn kykenevien opiskelijoiden huomioimista myös lukujärjestyssuunnittelussa. Yhtenä visiona oli erilaiset polut eri tarpeiden mukaan eli tehtäisi ns. rinnakkaiset lukujärjestykset opiskelijoille. Toinen polku olisi enemmän tukea tarvitseville ja toinen nopeammin eteneville, itsenäisemmille tekijöille. Yksi haastateltava kommentoi asiaa hieman toiselta näkökannalta:

Luovuttaisiin siitä ajatuksesta, että opetus on jotenkin niinku semmoista annettua pelkästään, että opiskelijan päähän kaadetaan jotain vaan että opiskelija olisi aktiivinen toimija ja ja sitten nimenomaan tehtäisiin yhdessä, että sen opettajan sen yto opettajan ei tarvitse olla paikalla kaikessa siinä yto opiskelussa, mutta hän on sen arvioinnin ja hän on sen pedagogiikan asiantuntija, niin silloin se vapauttaa sitä ajattelua myös niitten resurssien suhteen. (H4)

Haastateltavat toivoivat jonkinlaista yhteisopettajuutta tai opettajaparia, jonka muodostaisivat yto-aineiden opettaja ja ammatillisten aineiden opettaja, ainakin niissä aineissa, joita on helpointa integroida, eli kielet, matematiikka ja fysiikka. Integrointien käyttäminen on usein kiinni opettajien aloitteellisuudesta ja viitsimisestä. Keudassa on kokeiltu integrointeja eri tavoin, mutta niistä ei ole saatu pysyviä tuloksia. Tämä on saattanut vaikuttaa pitempään työskennelleiden opettajien intoon tehdä integrointeja. Toinen tapa mitä Keudassa on kokeiltu, on ylhäältä päin johdettu integrointikokeilu, joka epäonnistui. Johtajat ja päälliköt eivät välttämättä löydä sopivia integrointipintoja tai -tapoja, koska he eivät ole mukana päivittäisessä opetustyössä.

Tutkintojen perusteet muuttuvat epäsäännöllisin väliajoin ja aina kun perusteet muuttuvat, olisi integrointien mahdollisuudet tutkittava uudelleen läpi. Yksi haastateltavista korosti yhteisopettajuuden ideaalitulannetta, jossa opiskelija suorittaisi yhteisiä tutkinnon osia samaan aikaan ammatillisten kanssa ja yto-opettaja kävisi ottamassa yto-aineeseen liittyvän näytön ja arvioisi sen. Toinen haastateltava kertoi, että ainakin yhdessä Keudan toimipisteessä näin toimitaankin, mutta prosessi vaatii paljon resurssia eikä siihen aina ole mahdollisuuksia. Usein prosessi kaatuu omaan mahdottomuuteensa. Kun yto-opettajalla olisi aikaa ottaa opiskelijalta englannin kielen näyttö ajoneuvoalan työsalissa, se ei käy ammatillisen opetuksen lukujärjestykseen. Tai kun opiskelijaryhmällä on yto-päivä ja olisi mahdollisuus integroinneille tai yhteisopettajuudelle, ammatillisella opettajalla on opetukseton päivä.

JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli lisätä tietoa yhteisten tutkinnon osien integroinnista. Tavoitteena oli kehittää lukujärjestyssuunnittelulle uusi prosessi. Opinnäytetyössämme etsimme vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Mitkä ovat nykyisen yhteisten tutkinnon osien suunnitteluprosessin haasteet ja kehityskohteet? Mihin suuntaan nykyistä prosessia on tarvetta kehittää? Mitä

yhteisiä toimintamalleja mahdollisesti nousee esiin eri toimialoilla? Miten paljon integroinnit vaativat resurssia koko koulutussuunnittelun kannalta? Haasteina nousi esiin yhteisen integrointien suunnittelumallin puuttuminen sekä resurssipula. Opettajat tekevät integrointeja, jos heillä on siihen aikaa ja innostusta. Nykyinen lukujärjestysten suunnitteluprosessi ei tue yto-aineiden integrointia. Opinnäytetyön tuloksena syntyi prosessikuvaus, jota voi käyttää eri toimialoilla ja jonka avulla esihenkilöt voivat tehdä työaikasuunnittelua lukujärjestysuunnitteluun.

Koulutussuunnitelmien teko oli opinnäytetyön tutkimusvaiheessa tiimiesihenkilöiden vastuulla, mutta niitä pohdittiin usein yhdessä koulutussuunnittelijoiden kanssa. Yhteisien tutkinnon osien (ytot) suunnittelutyö on pitkä prosessi, jonka aikana käydään läpi eri esihenkilöiden kanssa yto-aineiden opetuksen tarpeet, toiveet ja resurssit. Suunnittelussa on otettava huomioon mm. mahdolliset eri toimipisteissä liikkuvat yto-opettajat, alojen yto-päivätoiveet ja luokkatarpeet suhteessa ammatillisiin opetuksiin.

Koska integroitavia ytojen osa-alueita ei merkitä lukujärjestyksiin, se vaikeuttaa opetusresurssien suunnittelua. Yksi integrointia tukeva toimenpide olisi hyvien integrointitapojen dokumentointi ja pienimuotoinen esittely työyhteisölle. Näin toimivat prosessit eivät häviäisi henkilövaihdosten yhteydessä. Myös Maunun (2020, 56) tutkimuksessa tuli esille, että opettajia kuormittaa, ettei omaa työtä voi kehittää tai muotoilla ja ammatillisella toisella asteella tulee usein ylhäältä päin päätöksiä, jotka vaikuttavat opetustyöhön hyvin paljon.

Yksi ehdotuksemme lukujärjestysprosessin kehittämiseksi on sisäisen benchmarkingin keinoin käytettävä työnkulku. Kuten Toikka (2002, 90–91) ohjeistaa artikkelissaan, tällaiseen prosessi-benchmarkingiin voi käyttää prosessikuvausta, jossa koottu työryhmä tunnistaa ja kuvaa kehitettävän prosessin, kerää tietoa benchmarking käynneillä, analysoi ja vertailee tietoa ja tekee loppupäätelmät.

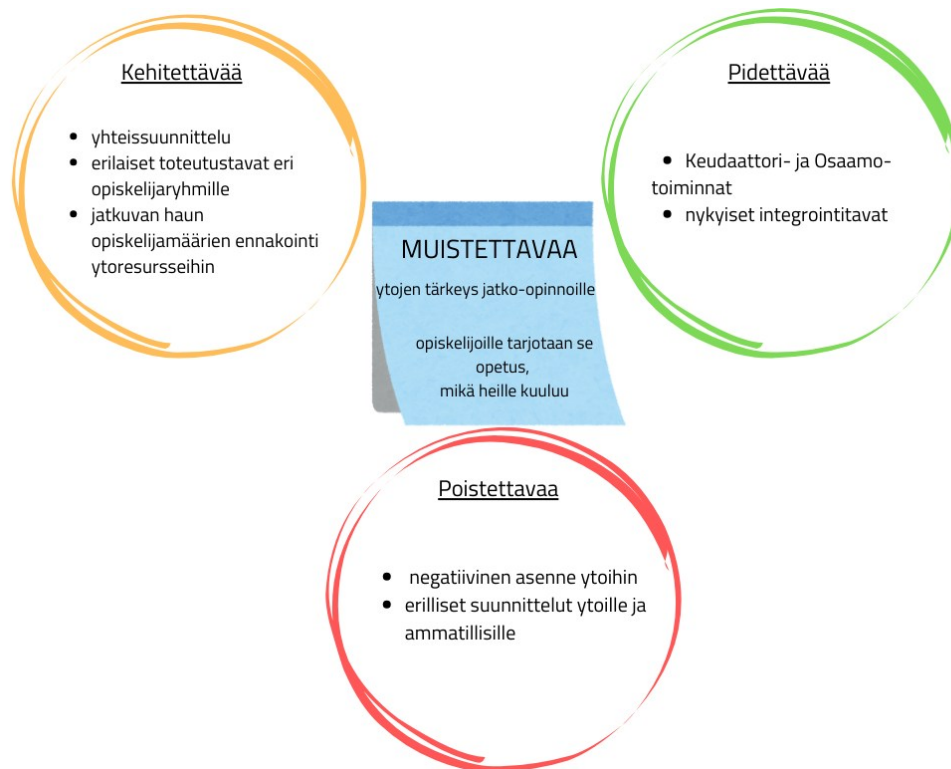
Integrointia tukemattomat järjestelmät ja opetusmateriaali ovat myös integrointeja hidastavia ja välillä myös estäviä tekijöitä. Opettajan kirjaama tieto ei siirry järjestelmästä toiseen, vaan ammatillisen aineen ja yto-aineen arviointi pitää kirjata kahteen eri järjestelmään. Jalkasen (2020, 33, 58–59) mukaan

pedagoginen suunnittelutyö, jonka osa lukujärjestysten tekeminen on, vaatii runsaasti aikaa ja se koostuu useasta eri osasta ja samalla tehdään kestäväää ja pidemmän ajan pedagogista suunnittelua ja kehittämistä. Toimivat järjestelmät mahdollistaisivat oman työn sujuvamman etenemisen ja säästäisi aikaa.

Keudassa on ollut jo pitkään Keudaattori- ja Osaamo-toimintaa. Keudaattori-toiminta vaihtelee toimipisteittäin, mutta pääosin toimintaa on joka arkipäivä. Keudaattorissa ammatilliset ohjaajat ovat opiskelijoiden tukena, ja opiskelijat voivat suorittaa siellä mm. yhteisten tutkinnon osien tehtäviä. Osaamossa opiskelijat voivat osoittaa osaamisensa joko näytöllä tai opettaja voi suoraan tunnustaa osaamisen aiemmista opinnoista. Sekä Keudaattori- että Osaamo-toiminta edistävät opiskelijoiden opintoja ja on koettu hyväksi tueksi opiskelijoille. Näistä toiminnoista ei haluta luopua, vaan ne koetaan todella tärkeiksi opiskelijoiden opintojen etenemisen kannalta.

Sekä Keudaattori että Osaamo-toimintaa voisi hyödyntää tehokkaammin yhteisten tutkinnon osien opetuksessa. Eri tahtiin eteneville opiskelijoille olisi erilaisia opiskelupolkuja ja näissä poluissa pystyisi myös paremmin pohtia integrointeja ja mahdollisesti vapauttaa opetusresurssia lähiopetuksesta, kun osa opiskelijoista pystyisi tekemään tehtäviä itsenäisesti/integroiden tehtäviä ammatillisiin opintoihin tai työelämäjaksoille. Laukia (2015, 51–52) toteaa, että opiskelijat voivat olla motivoituneempia opintoihin esimerkiksi integrointien kautta. Jos integroinnit otettaisiin huomioon jo lukujärjestyksiä tehdessä ja integroinnit olisivat osa päivittäistä toimintaa, se mahdollistaisi opetussuunnitelman monipuolisemman toteutuksen. Holappa ja Kola-Torvinen (2021, 56) painottavat, että opetussuunnitelma on aina opetuksen perustana ja sen toteuttaminen vaatii sekä aikaa että kehittämistä.

Jokainen ytoja suorittava opiskelija tarvitsee henkilökohtaista ohjausta opintojen suorittamisen eri tapoihin. Ohjauksen ei tarvitsisi aina olla yto-opettajan vastuulla, vaan myös ammattiohjaaja esimerkiksi Keudaattorissa pystyisi neuvomaan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman edistämisessä. Keudaattori ja Osaamo-toimintojen kehittäminen olisi Karvin julkaiseman raportin mukaista toimintaa, jossa ammatillinen oppilaitos järjestää monipuolisia yhteisten tutkinnon osien opettamisen tapoja opiskelijoiden tavoitteiden ja tarpeiden mukaan (Hakamäki-Stylman, ym. 2024, 22).

Kuvio 3. Tiivistys opinnäytetyön johtopäätöksistä.

Tulokset kertovat Keudassa olevan suuri tarve yto-aineiden lukujärjestysprosessin kehittämiseksi. Yhteiskehittämisellä sekä yto- ja ammatillisten aineiden lukujärjestysten samanaikaisella suunnittelulla voidaan paremmin ennakoida opiskelijamäärien vaihtelua sekä luoda mahdollisuuksia yto-aineiden integroinnille. Toimipisteiden opettajat on otettava mukaan suunnitteluprosessiin heti alusta asti. Opettajilla on oman alansa ammatillinen osaaminen ja pedagoginen näkemys koulutussuunnitteluun. Osallistamalla asiantuntijoita voidaan löytää uusia ja parempia toimintatapoja.

Opinnäytetyön viimeistelyvaiheessa Keudan organisaatio uudistui. Uudessa organisaatiossa nimetyllä koulutusjohtajalla ja muutamilla nimetyillä koulutuspäälliköillä on vastuu ytojen suunnittelun organisoinnista. Henkilökunnalle esiteltiin syksyllä 2024 uusi organisaatio ja esittelyssä mainittiin ytojen integrointi yhtenä kehittämisen kohteena koulutussuunnitteluun liittyen (Keudan intra 2024). Muutos luo aina epävarmuutta tulevista. Haastateltavat pohtivat, parantaako uusi organisaatiomalli yhteistyön mahdollisuuksia yhteisten tutkinnon osien opettajien ja ammatillisten opettajien välillä. Osa piti uutta mallia

positiivisena asiana ytojen suunnittelun ja toteutuksien kannalta, osa oli epäluuloinen yhteistoiminnan sujuvuudesta.

Yksi raja-aitoja vähentävä toimintamalli olisi yhteis- tai pariopettajuus, jossa yto-opettaja olisi työpari muutaman eri alan ammatillisen opettajan kanssa. Työpari voisi helposti suunnitella opetuksen aikatauluja ja suunnitella integraatioita ennalta. Esimerkiksi matematiikan opettaja voisi opettaa teorian ja seuraavalla viikolla tätä teoriaa käytettäisiin ammatillisen aineen opiskelussa. Käytännössä tämä voisi tarkoittaa vaikka maalattavan seinän pinta-alan ja siihen tarvittavien maalien hinnan laskemista. Tai fysiikan ja kemian opettaja voisi integroida opetusta ravintola- ja catering-alan ammatillisiin opintoihin. Pariopettajuus vähentää yhden opettajan työmäärää. Lisäksi se tuo uusia ja erilaisia näkökulmia ja yhdistää kummankin opettajan osaamista ja muodostaa niistä uusia kokonaisuuksia, joista hyötyvät sekä opiskelijat että oppilaitos (Kukkonen, Pöllänen, Kainulainen & Nissinen 2019, 7).

Yhteiset tutkinnon osat ovat tärkeitä jatko-opintojen kannalta. Hyvä keskiarvo on väylä mm. ammattikorkeakouluopintoihin. Haastatteluissa tuli usein esiin, kuinka ammatilliset opettajat väheksyvät ytoja ja puhuvat niistä myös opiskelijoille vähätellen. Opettajilla tulisi olla yhteisymmärrys koko tutkinnon suorittamisesta ja kaikesta, mitä tutkinnon perusteisiin sisältyy ja tämän myötä myös välittää ymmärrystä ytojen merkityksestä opiskelijoille. Hakamäki-Stylman ym (2024, 22) tuovat tutkimuksessaan esiin, että yto-aineiden kautta opiskelijat kehittävät taitoja, osaamista ja tietoa, joita tarvitaan korkeakoulussa Yhteisymmärryksen kautta löytyisi paremmin myös rajapintoja integroinneille. Tämä vaatisi tutkintojen perusteiden läpikäyntiä ja vertailua yhteisten tutkinnon osien perusteisiin, mikä puolestaan on valtava ja jatkuva työ.

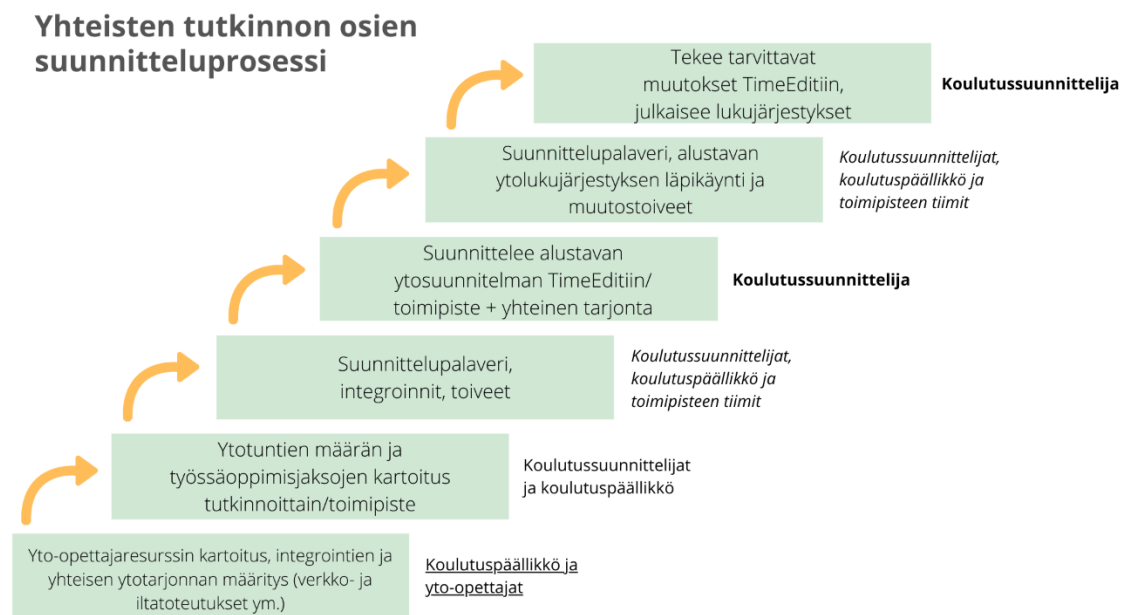
Haastatteluissa tuli useasti esille integrointien tärkeys ja tarpeellisuus, koska ne hyödyttävät sekä opiskelijoita että opettajia. Integrointeja voidaan edistää tekemällä lukujärjestys- ja opetustuntisuunnitelmia yhdessä samanaikaisesti sekä ammatillisia että yto-opettajien tarpeita kuunnellen. Kun integroitavien yto-aineiden opetus on suunniteltu samanaikaisesti sopivan ammatillisen aineen kanssa, opettajien on helpompaa keskittyä opetuksen suunnitteluun. Dokumentointi ja käytäntöjen jakaminen eri alojen ja toimipisteiden kesken vaatii

tukea ja mahdollisuuksia esihenkilöiltä ja koko organisaatiolta. Integrointi vaatii myös rohkeita kokeiluja, kuten eräs haastateltava tiivistä asian:

Nyt pitäisi vaan lähteä tekemään. Nyt mennään vaikka sinne keittiöön mittaamaan jotain saa sitten samalla, että fysiikan matikan juttuja ja tälleen. (H1)

Haastattelujen perusteella ideointiin, suunnitteluun ja toteutukseen pitäisi olla enemmän resursseja, joita ei tällä hetkellä juurikaan ole. Kuten Kangas (2021, 27) totesi niin integroinnit vaativat opettajilta erilaisten tehtävien tekoa eri toimialoille ja tutkintojen perusteiden vertailua ja tämä kaikki vaatii aikaa. Tutkimuksen tavoitteena oli löytää mahdollisimman montaa eri toimialaa palveleva integrointimalli, mutta sellaista ei tutkimuksen avulla varsinaisesti löytynyt. Keudan organisaatiouudistus vaikutti toimintamallin kehittämiseen. Koemme kuitenkin tärkeäksi tulokset resurssitarpeesta ja toiveista yhteissuunnittelulle. Löysimme vahvoja toiveita jo hyväksi havaituista Keudaattori- ja Osaamo-toiminnoista. On erittäin tärkeää korostaa miten negatiivisen suhtautumisen ytoihin saisi muutettua positiiviseksi ja ymmärrystä yhteisten tutkinnon osien tärkeydestä opiskelijoille. Ammatillisissa oppilaitoksissa työskennellään opiskelijoita, tulevaisuuden osaajia, varten.

Tutkimuksessamme tuli ilmi, että yhteissuunnittelulle on suuri tarve ja yto-aineiden lukujärjestyssuunnittelua tulisi muuttaa nykyisestä. Ammatillisten- ja yto-aineiden lukujärjestykset tulisi suunnitella samaan aikaan. Suunnittelutyöhön tulisi osallistaa myös näiden aineiden opettajia. Tulosten perusteella teimme ehdotuksen uudeksi lukujärjestyssuunnittelun prosessiksi.

Kuvio 4. Yhteisten tutkinnon osien suunnitteluprosessi.

Jotta suunnittelutyö edistyy ehdottamamme prosessikaavion mukaisesti, olisi koottava projektiryhmä tai sitoutettava esimerkiksi koulutussuunnittelijat muistuttamaan aikatauluista, kutsumaan palaveriinkin osallistujat koolle. Suunnittelutyö onnistuu, kun prosessiin osallistuu toimipisteiden tiimeistä useampi opettaja, sekä yto- että ammatillinen opettaja. Näin varmistetaan, että osaaminen ja tieto säilyvät ja siirtyvät uusille työntekijöille henkilövaihdosten yhteydessä. Dokumentoimalla prosessin eri vaiheet vähennetään hiljaista tietoa ja jaetaan hyviä käytänteitä.

Opinnäytetyössään Kangas (2021, 35) toi esille samanlaisia tutkimustuloksia kuin tämä tutkimus. Integroinnit koetaan tärkeiksi ja ne tulisi huomioida opetuksen resursseja suunnitellessa. Integrointeja tukee yhteisopettajuus, opettajien oma motivaatio sekä oppilaitoksen antama tuki.

TULOSTEN HYÖDYNNETTÄVYYS, LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Keräsimme tutkimusaineistoa haastatteleamalla Keudan tiimiesihenkilöitä. Haastattelut kuuluvat ihmisiin kohdistuviin tutkimuksiin. Näitä tutkimuksia varten TENK on julkaissut oman ohjeistuksen. Ohjeiden mukaan emme tarvitse ihmistieteellisen tutkimuksen eettistä ennakoarviointia, koska haastatteluissa ei ollut alaikäisiä eikä vajaavaltaisia henkilöitä. TENKin (2019, 18) ohjeiden

mukaisesti haastatteluun osallistuminen oli vapaaehtoista eikä haastatteluista tullut haastateltaville minkäänlaista uhkaa tai vaaraa.

Haastattelukutsussa sekä haastattelujen alussa kerroimme haastateltaville, keitä olemme ja miksi he valikoituivat haastateltaviksi. Varmistimme luvat haastatteluiden tallentamiseen ja analysointiin sekä kerroimme, missä ja kuinka kauan säilytämme haastatteluja ja mitä teemme tallenteille sen jälkeen, kun opinnäytetyö on valmis. Kerroimme myös, että haastateltavalla on oikeus kieltäytyä haastattelusta ja lopettaa haastattelu kesken ja kaikkea kerrottua käsitellään anonyymiä ja luottamuksellisena.

Haastatteluja ja litterointeja säilytetään haastattelijoiden Lapin AMKin Office-tilin OneDrivessa. Kun opinnäytetyö on valmis ja hyväksytty, tallenteet ja litteroinnit hävitetään. Haastatteluissa ei kysytty tarkkoja henkilötietoja ja tuloksia käsiteltiin niin, ettei niistä voi tunnistaa henkilöitä.

Eettisyys ja luotettavuus otettiin huomioon myös haastattelukysymysten laadinnassa. Kysymykset olivat selkeitä, johdonmukaisia ja niissä käytettiin vain positiivisia termejä eivätkä ne olleet loukkaavia (Hirsjärvi & Hurme 2009, 105). Kysymykset eivät saa olla johdatteluvia tai pakottavia (Kananen 2011). Haastateltavat saivat kertoa oma mielipiteensä tai näkemyksensä ilman, että kysymykset olivat johdattavia.

Haastattelutilanteessa huomioimme, että haastatteluissa oli myös sisäpiirihaastattelun piirteitä, koska toinen opinnäytetyön tekijöistä työskenteli Keudassa. Sisäpiirihaastattelusta on kysymys silloin, kun sekä haastattelijaa että haastateltavaa yhdistää jokin asia, tässä tapauksessa työnantaja (Juvonen 2017, 344). Haastattelutilanteissa pidimme objektiivisen näkökannan ja asetimme itsemme Keudan ulkopuoliseksi. Haastattelujen aikana emme käsitelleet henkilöiden välisiä suhteita, vaan ainoastaan eri prosesseja ja niiden ominaisuuksia. Pystyimme kuitenkin käyttää sisäpiirillisyyttä hyväksemme ja teimme prosesseihin liittyviä kysymyksiä, joita täysin ulkopuolinen ei välttämättä osaisi kysyä. On tärkeää muistaa, että haastattelujen on tuotettava tutkimusaineistoa, jota pystyy tarkastelemaan ja tutkimaan. Myös raportointivaiheessa otimme huomioon sisäpiirihaastattelun näkökulmat ja

pysyimme objektiivisena muistaen opinnäytetyön tutkimuskysymykset. (Juvonen 2017, 353.)

Tässä opinnäytetyössä nousi esille yhteissuunnittelun ja yhteisopettajuuden tarve sekä opettajien toive osallistua koulutussuunnittelun prosessiin alusta alkaen. Jatkotutkimus voisi seurata, onko integrointien määrä Keudassa lisääntynyt, onko uusi organisaatiomalli tuonut lisää mahdollisuuksia tehdä integrointeja ja onko Keudassa otettu käyttöön tässä opinnäytetyössä kehitetty yhteisten tutkinnon osien suunnitteluprosessi. Olisi myös tarpeellista vertailla eri toisen asteen ammatillisten oppilaitosten integrointikäytäntöjä.

LÄHTEET

Aarreniemi-Jokipelto, P. 2015. Ratkaisuja opintojen vauhdittamiseen aikuiskoulutuksessa. Verkkojulkaisu. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu 2015. Viitattu 1.9.2024 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-6619-72-9>.

ePerusteet 2024. Ammatillinen koulutus. Ajoneuvoalan perustutkinto. Tutkinnon muodostuminen. Yhteiset tutkinnon osat. Viitattu 1.9.2024 <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ammattillinen/7614470/rakenne>.

Frisk T., Goman J., Hakamäki-Stylman V., Hievanen R., Hiltunen K., Kiesi J. & Kilpeläinen P. 2023. Ammatillisen koulutuksen tila – työelämälähtöisyys ja yksilölliset opintopolut ovat vahvistuneet, laadussa kuitenkin vaihtelua ja yhdenvertaisuuden toteutumisessa puutteita. Karvi 4:2023. Viitattu 20.10.2024 https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/Karvi_Policy-brief_0423_Ammatillisen-koulutuksen-tila_0.pdf.

Hakamäki-Stylman V., Hievanen R., Aaltola M., Anttila A.P., Keränen H., Nurkka N., Peteri S., Ranta K., Riihimäki S., Stadius A., Tammilehto M. & Kaihari J. 2024. Amiksesta ammattikorkeakouluun. Arviointi ammatillisen koulutuksen tuottamista valmiuksista suhteessa ammattikorkeakouluopintojen vaatimuksiin. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi 2:2024. Viitattu 27.10.2024 https://www.karvi.fi/sites/default/files/sites/default/files/documents/KARVI_0224_0.pdf.

Hirsjärvi S. & Hurme H. 2009. Tutkimushaastattelu, Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsjärvi S., Remes P. & Sajavaara P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Holappa A-S. & Kola-Torvinen P. 2021. Opetussuunnitelmatyön johtaminen ja tulevaisuus. Teoksessa: A.-S- Holappa, A. Hyyryläinen, P. Kola-Torvinen, S. Korva & A.-S. Smeds-Nylund (toim.). Kasvatus ja koulutusalan johtaminen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Jalkanen J. 2020. Pedagogisen johtajan kirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Juvonen T. 2017. Sisäpiirihaastattelu. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander, J. Ruusuvoori (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino, 344–355.

Kaaretkoski R. & Suomalainen J. 2020. Yhteistyöllä tulevaa puuseppää opettamassa – miten integroida yhteiset tutkinnon osat ammatillisiin opintoihin? Teoksessa J. Löf, S. Upola, P. Holopainen & J. Koivumaa (toim.) Erilaisia polkuja pitkin ammattiin. Yhteistyöllä uudenlaista ohjaamisosaamista erilaisissa oppimisympäristöissä. Lapin AMKin julkaisu 6/2020. Lapin ammattikorkeakoulu, 71–74. Viitattu 20.9.2024 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-316-350-8>.

Kaikonen H., Rasi T. & Tuusjärvi P. 2023. Yhdistämö: Yhteiskehittämisellä kasvua liiketoimintaan. LAB-ammattikorkeakoulu & Sciences, L. U. o. A Viitattu 7.11.2024 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-827-465-3>.

Kananen J. 2011. Rafting Through the Thesis Process. Step by Step Guide to Thesis Research. Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences.

Kangas P-E. 2021. Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitämisen integrointi perustutkinto-opiskelijan ammatillisiin opintoihin uudessa ammatillisessa koulutuksessa. Opinnäytetyö. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Oy. Viitattu 2.6.2024 <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202105118362>

Karjalainen A. 2002. Mitä benchmarking arviointi on? Teoksessa K. Hämäläinen & M. Kaartinen-Koutaniemi (toim.) Benchmarking korkeakoulujen kehittämisvälineenä. Helsinki: Edita Publishing, 12–19.

Keuda. 2023. Tietoa Keudasta. Viitattu 2.6.2024 <https://www.keuda.fi/keuda/tietoa-keudasta/>.

Keuda. 2024a. TimeEdit-järjestelmän ohjeet. [Sisäinen ohje].

Keuda. 2024b. Jatkuva haku. Viitattu 27.10.2024 <https://www.keuda.fi/hakijalle/jatkuva-haku/>.

Kilpeläinen, E. 2020. Yksilöllinen ja joustava opintopolku: ammatillisen koulutuksen toteuttamisen mallin kehittäminen. YAMK Opinnäytetyö. Laurea. Viitattu 16.9.2024 <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202004064566>.

Kukkonen A., Pöllönen A., Kainulainen J. & Nissinen T. 2019. Yhteiskehittämisen konsepti. Viitattu 7.11.2024 <https://www.mtkl.fi/uploads/2019/11/a0836926-yhteiskehittamisenkonsepti.pdf>.

Kupias P. & Peltola R. 2019. Oppiminen työssä. Helsinki: Gaudeamus.

Kähkönen S. & Villa J. 2023. Yhteiskehittämisen opas 2021. Viitattu 7.11.2024 <https://www.puheet.com/blogi/yhteiskehittamisen-opas#asiakaskeskustelut>.

Laukia, J. 2015. Ammatillinen koulutus taitekohdassa. Verkkojulkaisu. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu 2015. Viitattu 1.9.2024 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-6619-72-9>.

Macdonald J. & Tanner S. 1998. Understanding Benchmarking in a week. Lontoo: Institute on Management.

Martikainen, E. 2022. Päätöksenteko ja koulutussuunnittelu ammatillisen koulutuksen lainsäädäntöaallokossa. Diplomityö, Tampereen yliopisto. Viitattu 27.10.2024 <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202211298747>.

Maunu A. 2020. Opiskelijälähtöisyyttä arjen paineissa. Ammattiopettajien käsitykset oman työnsä hyvistä ja huonoista puolista uudistusten kaudella. Kasvatus ja aika 14(1) 2020, 44–66. Viitattu 20.10.2024 <https://doi.org/10.33350/ka.76271>.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät: Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3.–4. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2024. Ammatillisen koulutuksen rahoitus. Viitattu 2.6.2024 <https://okm.fi/ammattillisen-koulutuksen-hallinto-ja-rahoitus>.

Opetushallinnon tilastopalvelu, 2024. Keuda. Viitattu 27.10.2024 https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Ammattillinen%20koulutus%20-%20Ammattillisen%20koulutuksen%20lukuvuoden%20opintojen%20kulku%20-%20Koulutusaste-analyysi.xlsb.

Opetushallitus 2024a. Tutkintojen perusteet. Viitattu 2.6.2024 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tutkintojen-perusteet>.

Opetushallitus 2024b. Ammatillisen tutkinnon suorittaneet. Viitattu 2.6.2024 https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Ammattillinen%20koulutus%20-%20tutkinnot%20-%20koulutuksen%20j%C3%A4rjest%C3%A4j%C3%A4.xlsb.

Opetushallitus 2024c. Oppivelvollisuus. Viitattu 1.9.2024 <https://www.oph.fi/fi/oppivelvollisuus>.

Opetushallitus 2024d. Ammatillinen koulutus Suomessa. Viitattu 1.9.2024 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ammattillinen-koulutus-suomessa>.

Opetushallitus 2024e. Henkilökohtaistaminen. Viitattu 16.9.2024 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/henkilokohtaistaminen>.

Opetushallitus 2024f. Ammatillinen koulutus. Viitattu 16.9.2024 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ammattillinen-koulutus>.

Opintopolku 2024. Korkeakoulujen yhteishaun opiskelijavalinnat. Viitattu 15.9.2024 <https://opintopolku.fi/konfo/fi/sivu/korkeakoulujen-yhteishaun-opiskelijavalinnat>.

Parkkinen, M. 2019. Työpaikalla järjestettävä koulutus kauneudenhoitoalalla ammatillisen koulutuksen kontekstissa. YAMK-opinnäytetyö. Laurea-ammattikorkeakoulu. Viitattu 1.9.2024 <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2019121226204>.

Ruotsalainen, S. 2023. Työpaikalla tapahtuvan oppimisen ohjausprosessin kehittäminen. Opinnäytetyö (YAMK), Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 2.5.2024 <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202303022972>.

Samppala, M.-L. 2018. Työpaikalla oppimisen toimintakäytäntöjä on selkeytettävä. Laitoshuoltajaopiskelijat työssä oppimassa. Aikuiskasvatus 38(3), 237–243. Viitattu 2.5.2024 <https://doi.org/10.33336/aik.88352>.

TENK 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. Viitattu 25.5.2024

https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/lhmistieteiden_eettisen_ennakkoarvioinnin_ohje_2020.pdf.

TENK 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. Viitattu 25.5.2024 https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf.

Toikka, M. 2002. Opintojen ohjauksen benchmarking tekniikan alan koulutusohjelmissa. Teoksessa K. Hämäläinen, M. Kaartinen-Koutaniemi (toim.) Benchmarking korkeakoulujen kehittämisvälineenä. Helsinki: Edita Publishing, 90–97.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.

Valtioneuvosto, VN 2021. Valtioneuvoston koulutuspoliittinen selonteko. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:24. Viitattu 27.10.2024 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162995/>.

Valtioneuvoston viestintäosasto. Valtionvarainministeriö 2024. Viitattu 19.5.2024 <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/orpon-hallitus-tehdyilla-paatoksilla-estetaan-talouden-ajautuminen-hallitsematto-maan-luisuun>.

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelukysymykset

HAASTATTELUKYSYMYKSET

Missä toimipisteessä työskentelet ja mitä alaa/aloja hallinnoit?

Mitä hyviä integrointikäytäntöjä tiimissä/alalla jo mahdollisesti on?

Koetko, että tiimisi/alasi opiskelijoille olisi tarpeen tarjota yhteisten tutkinnon osien integrointimahdollisuutta työssäoppimisjaksoille/ammattillisiin tutkinnon osiin?

Mitkä ytot olisi parhaiten integroitavissa?

Yto-tiimiesihenkilöille: Miten näet mahdollisen integrointien kasvun vaikuttavan opettajaresurssiin?

Ammattillisen tiimin esihenkilölle: Koetko, että alasi opiskelijat valmistuisivat nopeammin integrointien avulla?

Mitä toiveita tai muutosehdotuksia sinulla on yto-suunnitteluprosessin ja integrointien suhteen?

Onko sinulla tai tiimilläsi hyväksi havaittua tapaa arvioida kuinka opiskelijat jakautuvat eri toteutuksille (verkko, integroitu, luokkaopetus)?

Jos kesken jakson tulee suuria muutoksia opiskelijoiden jakautumiseen eri toteutuksien kesken, valvotaanko tätä ja kuinka nopeasti tehdään muutoksia opettajien opetusresurssiin?